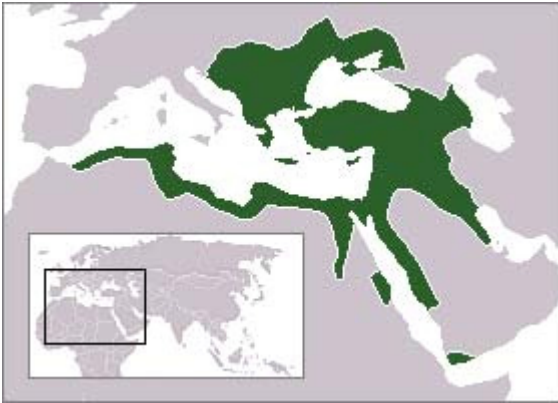

Η Ναυμαχία της Ναυπάκτου, στις 7 Οκτωβρίου του 1571

[02-02-07 - Φάκελοι - Νίκος Πατούχας και ομόνυμο άρθρο από τη Wikipedia]

Η Ανίκητη Οθωμανική Αυτοκρατορία

Για να συλλάβει κανείς την εδαφική και στρατιωτική υπεροχή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στα τέλη του 16ου αιώνα, αρκεί να αναφερθούμε στις αχανείς εκτάσεις των κατακτήσεών της. Τα οθωμανικά εδάφη εκτεινόταν από την Ουγγαρία έως τη Βαλκανική χερσόνησο καθώς και από τις ανατολικές ακτές της Μεσογείου έως αυτές της Βόρειας Αφρικής.

Για σχεδόν δύο αιώνες οι Οθωμανοί πολλαπλασίαζαν τις κατακτήσεις τους, διευρύνοντας τα σύνορα της αυτοκρατορίας τους, κερδίζοντας τις σημαντικότερες μάχες που έδιναν με τους Χριστιανούς, χωρίς να μπορέσει καμία δύναμη να αναχαιτίσει τις επελάσεις τους.

Από την επεκτατική μανία των Οθωμανών δεν γλίτωσαν ούτε οι Ιππότες του Αγίου Ιωάννη, οι οποίοι, εγκατεστημένοι στη Ρόδο έως το 1522,

εκδιώχθηκαν για πάντα από το Αιγαίο για να δημιουργήσουν τη νέα βάση του Τάγματος στη Μάλτα, ύστερα από την πολιορκία της Ρόδου από τον Οθωμανό Σουλτάνο, Σουλεϊμάν τον Μεγαλοπρεπή.

Ο φόβος μιας οργανωμένης επιδρομής των Οθωμανών προς δυσμάς με στόχο την επέκταση της Αυτοκρατορίας τους υπήρξε διάχυτος πια σε ολόκληρο το δυτικό κόσμο.

Το τελευταίο Ενετικό προπύργιο της ανατολής, η Κύπρος

Οι Βενετοί, εξαιτίας των μεγάλων ελλείψεων που αντιμετώπιζαν σε χρήματα και έμφυχο υλικό, γνώριζαν ότι δεν ήταν σε καμία θέση να υπερασπιστούν τις κτήσεις τους στην Ανατολή σε μια πιθανή επιδρομή των Οθωμανών. Για το λόγο αυτό οραματίζονται μια συμμαχία χριστιανών που θα αντιμετώπιζε από κοινού τους Οθωμανούς, υπό την αιγίδα της Αγίας Έδρας του Πάπα. Έτσι, θα είχαν στη διάθεσή τους και πλούτο (από το Βασίλειο της Ισπανίας) και κύρος (από την Αγία Έδρα), ώστε να πετύχουν τη συμμετοχή και μικρότερων κρατών

Το Βασίλειο της Ισπανίας, από τη μεριά του, είχε πρωταρχικό στόχο την αναχαίτιση της Οθωμανικής επέκτασης καθώς ένιωθε έντονα την απειλή από τις επιδρομές μουσουλμάνων πειρατών στις ακτές της.

Ωστόσο, η συμμαχία καθυστερούσε...

Στις 25 Μαρτίου του 1571 οι προθέσεις των Οθωμανών αποκαλύφθηκαν όταν ένας εκπρόσωπος του Σουλτάνου έφθασε στη Βενετία ζητώντας την παραχώρηση της Κύπρου. Στους επόμενους μήνες ακολούθησε η Οθωμανική επιδρομή στην Κύπρο, με τους Βενετούς να προσπαθούν να υπερασπιστούν το νησί, φάχνοντας ταυτόχρονα συμμάχους.

Τελικά, οι διαβουλεύσεις ευοδώθηκαν και στις 25 Μαΐου του 1571 ιδρύθηκε η Ιερή Συμμαχία (Sacra Lega).

Η ναυμαχία της Ναυπάκτου ίσως και να μην είχε συμβεί ποτέ εάν δεν είχαν προηγηθεί τα γεγονότα της κατάληψης της Κύπρου από τους Οθωμανούς.

Η δημιουργία της Sacra Lega

Παράλληλα με τα γεγονότα της Κύπρου, αντιπρόσωποι της Βενετίας, του Ισπανού Βασιλιά και του Πάπα κατέληξαν σε συμφωνία που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 25 Μαΐου του 1571.

Τα μισά έξοδα της εκστρατείας θα τα αναλάμβανε ο Βασιλιάς της Ισπανίας και τα υπόλοιπα τα άλλα μέλη της. Επικεφαλής των ναυτικών και στρατιωτικών δυνάμεων ανέλαβε ο Δον Χουάν της Αυστρίας (εικόνα), ως εκπρόσωπος του Ισπανού Βασιλιά, ενώ βοηθοί του ορίστηκαν ο Μαρκαντόνιο Κολόνα, ως εκπρόσωπος του Πάπα και ο Σεμπαστιάν Βενιέρ, ως εκπρόσωπος της Βενετίας.

Σύμφωνα με τη συνθήκη αυτή, ιδρύονταν μια Ιερή Συμμαχία (Sacra Lega) με αποστολή την καταπολέμηση της Οθωμανικής κυριαρχίας και των υποτελών σε αυτήν μουσουλμανικών κρατών.

Κάθε σύμμαχος είχε την υποχρέωση να προσφέρει πλοία και στρατό που θα συγκεντρώνονταν κάθε Μάρτιο για να πραγματοποιηθεί κάποια εκστρατεία κατά των Οθωμανών. Μετά το πέρας κάθε εκστρατείας, οι σύμμαχοι θα συνεδρίαζαν στη Ρώμη τον Οκτώβριο για να αποφασιστούν οι επόμενες κινήσεις.

Η πολιορκία της Αμμοχώστου

Βασικός στόχος της εκστρατείας των συμμαχικών δυνάμεων της Δύσης υπήρξε η ενίσχυση της πολιορκούμενης φρουράς της Αμμοχώστου. Ως πρώτος σταθμός συγκέντρωσης της «Ιερής Συμμαχίας» επιλέχτηκε η Μεσσήνη της Σικελίας. Παράλληλα όμως η πολιορκία της Αμμοχώστου συνεχιζόταν και η Βενετική φρουρά εξαντλημένη από τις συνεχιζόμενες επιθέσεις των Οθωμανών υποχωρούσε.

Οι ελλείψεις σε εφόδια και κυρίως σε πυρίτιδα καθιστούσαν την παράδοση της Αμμοχώστου θέμα χρόνου. Οι συνθήκες εξαθλίωσης ώθησαν τους Έλληνες κατοίκους να ζητήσουν από το διοικητή, Μαρκαντόνιο Μπραγκαντίν, να παραδώσει την πόλη ώστε να εξασφαλίσουν κάποια αξιοπρεπή μεταχείριση από τους Οθωμανούς.

Ο Βενετός διοικητής όμως αρνήθηκε και τους υποσχέθηκε ότι σύντομα θα ερχόταν βοήθεια από τις χριστιανικές δυνάμεις της Ευρώπης. Κάτι τέτοιο όμως δεν συνέβη ποτέ...

Ύστερα από τρεις νέες αιματηρές επιθέσεις στις 29, 30 και 31 Ιουλίου του 1571, εξαντλήθηκαν και τα τελευταία αποθέματα εφοδίων και ψυχικών δυνάμεων των πολιορκούμενων. Από την αρχή της πολιορκίας η πόλη είχε δεχτεί 140.000 μεταλλικά βλήματα πυροβόλων.

Η επίσημη παράδοση της πόλης έγινε στις 5 Αυγούστου του 1571. Μια μεγάλη συνοδεία υψηλόβαθμων Βενετών αξιωματικών συναντήθηκε με τον Τούρκο διοικητή Λάλα Μουσταφά για να συζητήσουν τους όρους παράδοσης. Ο Μουσταφά ζήτησε να παραμείνει ένας Βενετός υψηλόβαθμος αξιωματούχος στην Κύπρο ως όμηρος, σε αντάλλαγμα για την ασφαλή επιστροφή των πλοίων που θα μετέφεραν τους Βενετούς στην Κρήτη. Όταν οι Βενετοί αντέδρασαν, υποστηρίζοντας ότι κάτι τέτοιο δεν είχε συμπεριληφθεί στους όρους παράδοσης, ο Τούρκος διοικητής διέταξε το θάνατό τους.

Ο διοικητής των Βενετών δολοφονήθηκε παραδειγματικά. Του έκοψαν τα αυτιά και στη συνέχεια των έδωσαν ζωντανό...

Στις 7 Αυγούστου ο Μουσταφά εισήλθε θριαμβευτικά στη Αμμόχωστο ενώ την ίδια ώρα ο Χριστιανικός στόλος δεν είχε ακόμη συγκροτηθεί. Όταν τελικά στις 23 Αυγούστου ο στόλος συγκεντρώθηκε στη Μεσσήνη της Σικελίας, δεν γνώριζε ακόμη ότι η πολιορκία της Αμμοχώστου αποτελούσε για κομμάτι της ιστορίας, και η Κύπρος κομμάτι της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Η πορεία προς τη Ναύπακτο

Στο μεταξύ, ο Χριστιανικός στόλος ενισχύεται σημαντικά. Στη Μεσσήνη καταφθάνουν εκατοντάδες πλοία δημιουργώντας μια εντυπωσιακή ναυτική δύναμη. Ισπανοί, Γερμανοί, Ιταλοί, οι ιππότες της Μάλτας, οι ιππότες του Πάπα και μισθοφόροι που αναζητούσαν δόξα και λάφυρα ήταν έτοιμοι να μπουν σε μια περιπέτεια που έμελλε να αλλάξει τη ροή της ιστορίας.

Οι πληροφορίες που είχε ο συμμαχικός στόλος στη διάθεσή του ανέφεραν ότι ο Οθωμανικός στόλος βρισκόταν μεταξύ Ηγουμενίτσας και Κέρκυρας, κατευθυνόμενος προς το Νότο. Ο αρχιστράτηγος της χριστιανικής δύναμης Δον Χουάν της Αυστρίας αποφάσισε να πλεύσει το συντομότερο δυνατό κατά του εχθρού.

Στόχος του ήταν να υποχρεώσει τον αντίπαλο σε ναυμαχία, προτού αυτός απομακρυνθεί από το Ιόνιο. Τελικά απέπλευσε από τη Μεσσήνη στις 16 Σεπτεμβρίου του 1571 και έφθασε στην Κέρκυρα στις 25 Σεπτεμβρίου. Εκεί οι αρχηγοί ενημερώθηκαν από τη φρουρά του νησιού για τις κινήσεις του εχθρού. Σύμφωνα με τις πληροφορίες, ο Οθωμανικός στόλος χρησιμοποιούσε ως βάση των επιχειρήσεών του το οχυρωμένο λιμάνι της Ναυπάκτου (Λεπάντο).

Νέες πληροφορίες που έφθασαν, ανέφεραν ότι ο Οθωμανικός στόλος είχε αποδυναμωθεί από μια επιδημία και ότι αριθμούσε περίπου 200 γαλέρες. Ο Δον Χουάν αποφάσισε να κινηθεί προς Νότο για να τους συναντήσει...

Το απόγευμα της 4ης Οκτωβρίου ο συμμαχικός στόλος έφθασε στο Φισκάρδο της Κεφαλονιάς, όπου και πληροφορήθηκαν την πτώση της Αμμοχώστου. Όταν τελικά έγινε γνωστή η αγριότητα με την οποία οι Οθωμανοί είχαν συμπεριφερθεί στους υπερασπιστές της Αμμοχώστου, μεγάλη οργή κυριέυσε τα πληρώματα του Χριστιανικού στόλου και κυρίως τους Βενετούς, που ορκίστηκαν εκδίκηση κατά των άπιστων Οθωμανών.

Έτσι, ο Δον Χουάν αποφάσισε να αλλάξει το στόχο της εκστρατείας και να προστατέψει τις χριστιανικές κτήσεις που ήταν πιο ευάλωτες στον Οθωμανικό κίνδυνο. Στις προτεραιότητές του ήταν η Κρήτη, τα Βενετοκρατούμενα νησιά του Ιονίου και οι περιοχές της νότιας Ιταλίας. Η επίτευξη του στόχου του είχε ως βασική προϋπόθεση την αποδυνάμωση του Οθωμανικού στόλου στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, ώστε στο μέλλον δύσκολα να αποτελέσει μια υπολογίσιμη ναυτική δύναμη. Για το λόγο αυτό επιδίωξή του ήταν η κατάληψη ναυτικών βάσεων που χρησιμοποιούσαν τα Τούρκικα πλοία στην Πελοπόννησο.

Η λανθασμένη εκτίμηση του Καρακόζα

Κατά τη σύντομη παραμονή των συμμαχικών δυνάμεων στην Κεφαλονιά, και ενώ οι αρχηγοί σχεδίαζαν την επόμενη κίνησή τους, ένας μουσουλμάνος πειρατής, ο κουρσάρος Καρακόζα, προσέγγισε το Χριστιανικό στόλο προκειμένου να καταμετρήσει τη δύναμή του. Αθόρυβα, χωρίς να υποπέσει στην αντίληψη κανενός, υπολόγισε τη δύναμη του στόλου στα 164 πλοία, μια εκτίμηση που στη συνέχεια αποδείχθηκε λανθασμένη καθώς η πραγματική δύναμη του στόλου ήταν κατά 40 πλοία πιο ισχυρή. Ο δύσμοιρος ο Καρακόζα μετέφερε τις πληροφορίες αυτές στους αρχηγούς του και ύστερα από μια σύσκεψη με αρκετές διαφωνίες, επικράτησε η άποψη του αρχηγού του

Οθωμανικού στόλου, Αλή Πασά, λαμβάνοντας υπόψη την εσφαλμένη εκτίμηση του Καρακόζα, ότι η ώρα για τη μάχη έφθασε...

Η πιο μεγάλη ώρα είναι τώρα

Στις 7 Οκτωβρίου του 1571 κατά την ανατολή του ηλίου, στις Εχινάδες, ο Χριστιανικός στόλος αντίκριζε για πρώτη φορά τον Οθωμανικό στόλο. Σε μερικές ώρες όλα θα τελείωναν. Η σύγκρουση ήταν αναπόφευκτη και η διαφυγή αδύνατη, αφού η απόσταση ανάμεσα από τους δύο στόλους ήταν πολύ μικρή.

Οι δύο στόλοι έλαβαν τις κατάλληλες θέσεις για την τελική μάχη και με βραδύτητα πλησίασαν ο ένας τον άλλον.

Στο κέντρο της παράταξης του Χριστιανικού στόλου ο Δον Χουάν με τη Ναυαρχίδα του και στα δεξιά του (νότια) ο αρχηγός Τζιαναντρέα Ντόρια ενώ αριστερά (βόρεια) τοποθετήθηκε ο Αγκοστίνο Μπαρμπαρίγκο.

Τέλος, στην οπισθοφυλακή τοποθετήθηκαν πλοία με διοικητή το μαρκήσιο της Σάντα Κρούθ.

Η παράταξη των Οθωμανών σχηματίστηκε με τέτοιο τρόπο που η αριστερή πτέρυγα των Χριστιανών, δηλαδή εκείνη του Αγκοστίνο Μπαρμπαρίγκο, θα αντιμετώπιζε μετωπικά το Μεχμέτ Σουλίκ Σιρόκο. Αντίστοιχα, ο Τζιαναντρέα Ντόρια θα αντιμετώπιζε την πτέρυγα του ξακουστού κουρσάρου Ουλούτζ Αλή και τέλος, η κεντρική πτέρυγα του Δον Χουάν είχε ως αντίπαλο το διοικητή του Οθωμανικού στόλου, τον Αλή καπουδάν πασά.

Όσον αφορά τη δυναμικότητα των δύο στόλων, ο αριθμός γαλερών και στρατιωτών των δύο στόλων υπήρξε ισοδύναμος και παρόλο που οι Τούρκοι υπερτερούσαν σε ελαφριά σκάφη, οι σύμμαχοι είχαν πλεονέκτημα σε αριθμό και ισχύ πυροβόλων, μια λεπτομέρεια που έκρινε και το τελικό αποτέλεσμα της ναυμαχίας.

Λίγες στιγμές προτού ξεκινήσει η ναυμαχία, ο Δον Χουάν διέταξε να ξεδιπλωθούν οι σημαίες των συμμάχων, ενώ παράλληλα γίνονταν οι τελικές προετοιμασίες για τη μεγάλη μάχη. Κάτω από τον ήχο των τυμπάνων οι στρατιώτες ασπάστηκαν θερμά και προσευχηθήκαν.

Ο φανατισμός κατά του εχθρού έφθασε στο απόγειό του και η μανία των Βενετών για εκδίκηση κυριεύσε ολόκληρο το στόλο. Η ώρα είχε φθάσει εννέα το πρωί και ένας δυτικός άνεμος έπνεε, δίνοντας ώθηση στα πανιά των Χριστιανών.

Με εντολή του Δον Χουάν οι πυροβολητές της ναυαρχίδας έριξαν την πρώτη βολή προς τον Αλή πασά, προκαλώντας τον σε μάχη. Δεν άργησε η ώρα της απάντησης του διοικητή των Οθωμανών ρίχνοντας με τη σειρά του μια βολή. Πολεμικές ιαχές γέμισαν τον αέρα. Η ναυμαχία ξεκίνησε...

Κατακαημένη Καρακόζα

Στις 10:20 οι αντιμαχόμενες δυνάμεις πλησίασαν σε απόσταση βολής μεταξύ τους. Μόλις άρχισε η επίθεση των Τούρκων, δύο βενετικές γαλεάσσες^(*) εξαπέλυσαν μια αιφνίδια επίθεση με τα ισχυρά πολυβόλα τους στο κέντρο της εχθρικής παράταξης με αποτέλεσμα να υποστούν τα Τούρκικα σκάφη ανεπανόρθωτη ζημιά και αναστάτωση.

Μερικά λεπτά αργότερα ήταν η σειρά του Αγκοστίνο Μπαρμπαρίγκο, στη βόρεια πλευρά της παράταξης, να «καλωσορίσει» τους εχθρούς με τον ίδιο τρόπο.

Η έκπληξη και ο πανικός κυρίευσε τον εχθρικό στόλο. Με την έναρξη της ναυμαχίας οι γαλεάσες κατέστρεψαν ολοκληρωτικά σχεδόν το 1/3 του Οθωμανικού στόλου.

Η αναπάντεχη αυτή εξέλιξη αποτέλεσε και την αφορμή για τους Τούρκους να ανακαλύψουν ότι η αναφορά του κουρσάρου Καρακόζα για τη δύναμη του Χριστιανικού στόλου υπήρξε κάτι περισσότερο από ανακριβής. Ο Καρακόζα είχε διαβεβαιώσει ότι τέτοιου είδους πλοία δεν υπήρχαν στο συμμαχικό στόλο...

Τώρα πια οι Οθωμανοί έπρεπε να διαπεράσουν μια πανίσχυρη ζώνη πυρός ώστε να πλησιάσουν τους Χριστιανούς για να τους πλήξουν.

Μια άνιση μάχη

Η πορεία της μάχης προς το τέλος είχε σημάνει από το ξεκίνημά της, ωστόσο το ηθικό των Οθωμανών καλά κρατούσε. Ενώ τα βλήματα των γαλεασών συνέχιζαν να εξαπολύονται, οι Τούρκοι μανιασμένοι πλησίαζαν το Χριστιανικό στόλο σε τόσο κοντινή απόσταση, ώστε τα αντιμαχόμενα πλοία να αποτελέσουν ξύλινες γέφυρες όπου μεταφέρονταν γενίτσαροι και χριστιανοί πολεμώντας σώμα με σώμα, έως την τελική επικράτηση.

Οι Τούρκοι σε μια απελπισμένη προσπάθεια αντεπίθεσης εστίασαν τις δυνάμεις τους στη ναυαρχίδα του Δον Χουάν, αποσκοπώντας στην ανατροπή της διαφαινόμενης ήττας τους σε περίπτωση θανάτωσης του διοικητή των Χριστιανών.

Ο διοικητής του Οθωμανικού στόλου Αλή πασάς, με τη συνοδεία πολλών ταχύτερων σκαφών, επιτέθηκαν κατά του Δον Χουάν. Αν και η ναυαρχίδα του Δον Χουάν περικυκλώθηκε και παγιδεύτηκε ανάμεσα στα γρήγορα εχθρικά σκάφη, συμμαχικά πλοία έσπευσαν να βοηθήσουν τρέποντας τους Τούρκους σε φυγή, εγκαταλείποντας με αυτόν τον τρόπο και τη ναυαρχίδα του Αλή πασά απροστάτευτη.

Στις 13:00 οι χριστιανικές δυνάμεις κατόρθωσαν να επιβιβαστούν στη ναυαρχίδα του Αλή πασά. Ο διοικητής του Οθωμανικού στόλου έπεφτε νεκρός και η είδηση του θανάτου του μεταδόθηκε με ταχύτητα σε ολόκληρο το στόλο. Ζήτημα χρόνου υπήρξε και η ολοκληρωτική νίκη των Χριστιανών. Η νίκη είχε εξασφαλιστεί.

Οι απώλειες των Οθωμανών ήταν τεράστιες. Σχεδόν ολόκληρος ο στόλος είχε αφανιστεί και συνολικά οι νεκροί και αιχμάλωτοι ανήλθαν στους 29.990 άνδρες. Η θάλασσα είχε γεμίσει με αίμα, τραυματίες και νεκροί επέπλεαν ανάμεσα στα χαλάσματα των πλοίων, ενώ οι ζητωκραυγές των νικητών ήχησαν στον αέρα

Αντί επιλόγου

Η Ναυμαχία της Ναυπάκτου αποτελεί αναμφισβήτητα ένα σημαντικό σημείο αναφοράς της ιστορίας, καθώς πρόκειται για την πρώτη ολοκληρωτική αμφισβήτηση της Οθωμανικής κυριαρχίας.

Με τη νίκη τους αυτή, η Δύση έδωσε ένα προσωρινό τέλος στην Οθωμανική επέλαση προς τη Δύση, σε μια ναυμαχία εφάμιλλη εκείνης του Μάρκο Αντωνίου και της Κλεοπάτρας με τον Οκταβιανό, που έλαβε και αυτή χώρα σε Ελληνικά ύδατα, στο Άκτιο, το 31 π.Χ.

Το δέος και ο φόβος που προκαλούσε η Οθωμανική Αυτοκρατορία θα πάψει πια να υπάρχει. Αξίζει πάντως να σημειωθεί ότι μέσα σε ένα μόλις χρόνο μετά την ταπεινωτική ήττα τους, οι Τούρκοι κατόρθωσαν να αναπληρώσουν τις απώλειές τους και να συνεχίσουν την πορεία τους προς τον

εξισλαμισμό πολλών περιοχών της βόρειας Αφρικής, ενώ δύο χρόνια μετά, διαλύεται η Ιερή Συμμαχία . Η δυτική Ευρώπη έστρεψε το βλέμμα της στο νέο πλούσιο κόσμο της Αμερικής.

Σημειώσεις

- Στη Ναυμαχία αυτή έλαβε μέρος ως υπαξιωματικός της γαλέρας *Μαρκέσα (Marquesa)*, ο μετέπειτα διάσημος Ισπανός συγγραφέας Μιγκέλ ντε Θερβάντες. Αν και άρρωστος με πυρετό την ημέρα εκείνη, ο εικοσιτετράχρονος Θερβάντες αρνήθηκε να μείνει κάτω, και παρεκάλεσε να του επιτραπεί να λάβει μέρος στη μάχη. Πολέμησε και πληγώθηκε τρεις φορές από σφαίρα, δύο στο στήθος και μία που του άφησε μόνιμη αναπηρία στο αριστερό (ευτυχώς) χέρι, πράγμα που αναφέρει στο έργο του «Ταξίδι στον Παρνασσό». Ο Θερβάντες πάντα ένοιωθε υπερήφανος για τη συμμετοχή του στη Ναυμαχία, πίστευε ότι «είχε λάβει μέρος σε ένα γεγονός που θα διεμόρφωνε την πορεία της Ευρωπαϊκής Ιστορίας», (που όπως αποδείχθηκε ιστορικά δεν είχε άδικο), ενώ συμπλήρωνε σε κείμενό του γι' αυτήν: "*την ημέρα εκείνη διαλύθηκε σε ολόκληρο τον κόσμο η μέχρι τότε υφιστάμενη πεποίθηση, ότι οι Τούρκοι ήταν στη θάλασσα αήττητοι*".(C. Qualia, *Cervantes, Soldier and Umanist*, 1) Δυστυχώς όμως, οι τότε Ηγεμόνες άργησαν πολύ να επωφεληθούν των νέων αυτών δυναμικών που παρουσίασε εκείνη η ναυμαχία, σε αντίθεση με τη ναυτική τέχνη και βεβαίως τη ναυπηγική, που έσπευσαν αμέσως να προσαρμοστούν επ' αυτών.
- Η Ναυμαχία της Ναυπάκτου υπήρξε το τέλος των κωπήλατων πολεμικών πλοίων και η ανατολή των ιστιοφόρων στους κατά θάλασσα αγώνες. Μια ιστορική διαδρομή 2.500 ετών και πλέον, του κουπιού, που είχε ξεκινήσει από την Αργοναυτική εκστρατεία, έφθασε στο τέλος της, για να δώσει τη σειρά της στο πανί ως κύριο μέσο πρόωσης, που βεβαίως είχε ξεκινήσει εξ ανάγκης στα εμπορικά πλοία, λόγω των μεγάλων αποστάσεων που έπρεπε να καλύψουν, αλλά που δεν είχε όμως δοκιμασθεί για περιορισμένες κατ' έκταση ναυμαχίες. Σ' αυτή την τότε σύγχρονη εξέλιξη, η ναυτική τέχνη και η ναυπηγική προσαρμοζόμενες άρχισαν να παρουσιάζουν τεράστια ιστιοφόρα για να καταλήξουν στα λεγόμενα Δίκροτα και Τρίκροτα, που θα καλύψουν ανάγκες των επόμενων πέντε αιώνων, προκειμένου και αυτά να υποκλιθούν στη νεότερη γενιά του ατμού και του σιδήρου
- Η **Γαλεάσσα** ή **Γαλεάτσα** ήταν τύπος πολεμικού πλοίου, αμφικίνητο (ιστιοφόρο και κωπήλατο), που εξελίχθηκε από τη Γαλέρα κυρίως με προσθήκη καταστρώματος από πλώρη μέχρι πρύμνη. Στις αρχές του 17ου αιώνα έφθασε σε εκτόπισμα τους 1000 τόνους, με μήκος 58 μ., πλάτος 11 μ. και βύθισμα τα 5 μ.

Η ιστιοφορία της Γαλεάσσας αποτελείτο από τρία λατίγια σε ισάριθμους ιστούς. Η δε μηχανική (κωπήλατη) πρόωσή της γινόταν με 52 κουπιά (κώπες) μήκους 16 μέτρων, το καθένα, το οποίο και χειριζέτο ("ηλαύνετο") από 8-9 κωπηλάτες.

Το πυροβολικό της το αποτελούσαν 10 πυροβόλα (κανόνια) στην πλώρη, 8 στην πρύμνη και κάποια λιθοβόλα κατά πλευρά, σε ίσες αποστάσεις μεταξύ τους.

Οι Γαλεάσσες, καθώς και οι Γαλέρες,

ήταν τα ενδιάμεσα πλοία στην κυριαρχία των ιστιών έναντι των κουπιών, που καθιερώθηκαν αμέσως μετά την ιστορική Ναυμαχία της Ναυπάκτου το 1571.